

Evaluatie BOB-cyclus

Rode draad naar aanleiding van gesprekken in de fracties

Context

Begin 2021 heeft in alle fracties een gesprek plaatsgevonden over de huidige BOB-cyclus, waarbij aandacht is besteed aan de voor- en nadelen die fracties signaleren. Bij deze gesprekken is de griffier aangesloten. Met de fracties is afgesproken dat een rode draad uit de gesprekken zou worden gehaald die besproken kan worden in het presidium.

Deze rode draad kan aanleiding geven tot (voorstellen) voor wijzigingen in de manier waarop de gemeenteraad van Loon op Zand vergadert. Afhankelijk van hoe ingrijpend de wijzigingen zijn, kunnen aanpassingen snel worden doorgevoerd. Bij grote veranderingen wordt voorgesteld dit neer te leggen bij de gemeenteraad die in maart 2022 wordt geïnstalleerd.

Rode draad

Fracties kijken wisselend terug op het commissiesysteem dat voor de huidige vergaderwijze werd gehanteerd. Er zijn voorstanders van terugkeer naar deze manier van vergaderen, hoewel dit niet de meerderheid lijkt te zijn. Voorstanders van het commissiesysteem wijzen er met name op dat dit systeem fijner functioneert op zaken als: het ontwikkelen van fractiespecialisten en de goede samenwerking die dit onderling stimuleert, een goede clustering van onderwerpen, de wijze waarop van gedachte gewisseld kon worden in de poho's en de structuur en houvast die het systeem biedt. Er was minder vaak sprake van een 'herhaling van zetten'. Als nadeel van de commissiestructuur wordt benoemd dat het voor 'nieuwelingen' en gasten moeilijker te begrijpen is en er veel overleggen in de raadsagenda stonden toentertijd.

Ten aanzien van de huidige BOB-cyclus worden de volgende verbeterpunten benoemd: de altijd uitvoerige bespreking van raadsinformatiebrieven, het niet optimaal benutten van de vergaderingen binnen de cyclus waarvoor ze bedoeld zijn, overlap tussen vergaderingen, veel tijd die opgeslokt wordt door technische vragen in het politieke debat, de brede opzet qua onderwerpen van vergaderingen waardoor iedereen altijd aanwezig moet zijn, onvoldoende ruimte voor een inhoudelijk 'sparringsgesprek' onderling, een gebrek aan het benutten van (externe) kennis tijdens de beeldvorming en de bekendheid/betrokkenheid van inwoners in met name de beeldvormende fase. Er is wellicht nog een te grote drempel om vergaderingen te bezoeken, die wellicht ook voortkomt uit het jargon dat nog wel eens wordt gebruikt. Tot slot is genoemd dat het wellicht goed is de *agendering* aan de voorkant nog eens onder de loep te nemen. Voorheen gebeurde dit door een agendacommissie, nu door een presidium dat tegelijkertijd een seniorenconvent is. Wordt politiek dan niet te veel vermengd met het neutrale belang van de raad als geheel?

Ondanks deze verbeterpunten, wordt er in algemene zin positief gedacht over het toepassen van de BOB-methodiek. In meerderheid wordt aangegeven dat we deze methodiek moeten behouden. Als positief worden o.a. ervaren dat er juist soms meer verdieping in de gesprekken zit, een onderwerp meerdere stadia doorloopt en iedereen in de raad op meer verschillend onderwerpen echt betrokken is. Het 'systeem' is ook beter te begrijpen voor nieuwelingen en inwoners.

Raadsleden benoemen uiteenlopende redenen voor bovenstaande punten waarop verbetering mogelijk is, en kijken ook anders naar mogelijke oplossingen.

Raadsinformatiebrieven

Er is brede consensus dat de bespreking van raadsinformatiebrieven niet optimaal verloopt. In theorie moet het zo zijn dat deze brieven *ter kennisname* zijn. Het college geeft hiermee invulling aan zijn actieve informatieplicht. Toch roepen de brieven vaak veel vragen op en ontstaat er met enige regelmaat een heus debat.

Mogelijke kleine aanpassing

- Raadsinformatiebrieven niet meer actief agenderen, maar enkel nog een opsomming bij de stukken van de raadsvergadering voegen (net zoals de postlijst). Alleen als er actief in het presidium om agendering van een RIB gevraagd wordt, wordt hiervoor ruimte in de agenda gemaakt.

Optimaal gebruik van beeldvorming, opinie en besluitvorming

Beeldvorming

In meerderheid wordt aangegeven dat de beeldvormende ronde waardevol kan zijn, maar het potentieel hiervan nog niet volledig wordt benut. Ook is aangegeven dat de raad zelf nog meer sturing kan geven aan de invulling van de beeldvormende avonden: de regie kan meer in eigen hand. Er is ruimte om meer gebruik te maken van externe sprekers/specialisten en de avonden mogen meer 'vrij' zijn van politieke kleur. Ook mag er gekeken worden hoe inwoners/geïnteresseerden meer bekend kunnen raken met deze avonden. Zoek naar nieuwe manieren om mensen uit te nodigen. Af en toe een werkbezoek afleggen zou ook goed zijn, of zo nu en dan een beeldvormende ronde organiseren op een externe locatie (waarbij het dan wel belangrijk is een locatie te kiezen die past bij het onderwerp). Ook is geopperd om de beeldvormende ronde structureel op te nemen en uit te zenden. Themasesies worden ook als optie genoemd.

Tot slot is genoemd dat men positief is over de vormvrijheid van de beeldvormende ronde en de brede oriëntatie die je hierin op kunt bouwen, op verschillende onderwerpen. Ook als een onderwerp niet in de portefeuille van het betreffende raadslid zit.

Mogelijke aanpassingen

- Eens per twee/drie cycli een werkbezoek afleggen in plaats van een traditionele beeldvormende ronde, of hiervoor eens in de zoveel tijd een extra avond voor inplannen
- Het opnemen van beeldvormend rondes is mogelijk. Daar hangt wel een prijskaartje aan, bovendien is er op dit moment maar één zaal waarin dit tot de mogelijkheden behoort.
- In de communicatie meer gebruik maken van sociale media en de wijze van aankondiging aanpassen op de doelgroep van de avond. Dit vraagt wel nauwere en meer betrokkenheid/capaciteit van de afdeling communicatie.

Opinie

Over de opiniërende ronde zijn verschillende meningen. Niet iedereen ziet de noodzaak van deze 'tussenstap' tussen beeldvorming en besluitvorming. Soms leidt de opiniërende ronde tot een herhaling in de raadsvergadering. Anderen noemen ook dat juist het debat in de raadsvergadering door de opiniërende ronde overbodig is geworden en niet meer te volgen is voor kijkers. Er wordt geconstateerd dat er vaak voltallige bezetting is bij opiniërende rondes, omdat onderwerpen door elkaar behandeld worden en het dus onmogelijk is alleen een fractiespecialist aan te laten sluiten.

Mogelijke aanpassing

- Ook voor de opiniërende ronde werken met een tijdsindeling en clustering van onderwerpen, zoals dit ook gebeurt bij de beeldvormende ronde. Dan kan er selectief gekozen worden op welke momenten men wenst aan te schuiven. Er kunnen dan ook parallelle sessies georganiseerd worden.

Besluitvorming

Over de besluitvormende ronde zijn geen hele duidelijke standpunten naar voren gekomen. Wel is gezegd dat deze vergadering juist bedoeld is voor het debat, maar daar wordt door sommigen anders over gedacht (want daar is toch juist de opiniërende ronde voor?).

In algemene zin is nog opgemerkt dat het waardevol kan zijn om meer ruchtbaarheid, bijvoorbeeld via facebookuitzendingen, kan worden gegeven aan alle de vergaderingen van de raad.

Mogelijke aanpassing

- In de gehele breedte van de cyclus meer gebruik maken van sociale media en de wijze van aankondiging aanpassen op de doelgroep van de avond. Dit vraagt wel nauwere en meer betrokkenheid/capaciteit van de afdeling communicatie.

Technische vragen en ruimte voor een diepgaand gesprek met elkaar

Er wordt soms veel aandacht besteed in het politieke debat aan technische vragen die, ook na de technische vragenronde, nog leven. Er is bij sommigen behoefte om vaker mondeling over technische vragen te kunnen spreken en af en toe met elkaar écht op inhoud in gesprek te zijn.

Mogelijke aanpassing

- Bij belangrijke/grote onderwerpen een technisch vragenuur inplannen, zodat vragen gesteld en direct beantwoord kunnen worden. Vorig jaar is dit bijvoorbeeld gedaan bij de bespreking van Berap I. Een themasessie zou hierin ook passen, waarbij er vooral ruimte is om met elkaar wat meer de diepte in te gaan.

Tot slot

Bovenstaande is slechts een korte weergave vanuit meerdere gesprekken. Er is meer gezegd dan dit en er zijn natuurlijk ook veel meer aanpassingen denkbaar die de vergaderstructuur verder kunnen versterken. In een eerdere bespreking in het presidium (op 15 januari 2020) zijn ook de volgende opties voorgelegd:

Het invoeren van een spreekuur

Het hebben van een spreek(half)uur kan een laagdrempelige manier van interactie met inwoners opleveren. In het huidige vergadersysteem kunnen inwoners, instellingen of bedrijven alleen inspreken bij een onderwerp dat al geagendeerd is. Bij een spreekuur kan alles aan bod komen. Gemeenten die een spreekuur hebben of hiermee experimenteren: [Almere](#), [Weststellingwerf](#). Maar het werkt ook niet [overal](#).

Het houden van expertmeetings waarbij sprekers worden uitgenodigd

Op onderwerpen die de raad belangrijk vindt, kan (ook in het huidige systeem) tijdens een beeldvormende ronde een spreker worden uitgenodigd. Denk bijvoorbeeld aan onderwerpen als ondermijning, omgevingswet, of jeugdzorg. Zie bijvoorbeeld dit [krantenbericht](#). Deze onderwerpen zouden uit de jaarplanning van de raad kunnen komen.

Een BOB-cyclus van 4 weken (ipv 6 weken)

De [gemeenteraad van Bergen op Zoom](#) heeft veel documentatie op zijn website over de wijze waarop zij hun BOB-cyclus vorm geven. Deze documentatie is bij dit document gevoegd. De eerste beeldvormende avond van de cyclus wordt gebruikt om uitgebreid met inwoners, instellingen etc te spreken over voorstellen die in de vierde week aan de orde komen, raadsinformatiebrieven, etc. Er is ook ruimte voor korte presentaties. Er is veel ruimte voor inbreng van ambtelijke expertise.

Technische raadsragen worden door ambtenaren beantwoord. Tijdens de tweede beeldvormende avond kunnen onderwerpen geagendeerd worden door het presidium die niet al in dezelfde cyclus besluitvormend voorliggen. Deze avond lijkt meer op de huidige beeldvorming in Loon op Zand.

Een systeem waarbij beeldvorming- en oordeelsvorming door elkaar kunnen lopen

Bijvoorbeeld in [Borne](#) en [Almelo](#) wordt een systeem gehanteerd waarbij de voorbereiding van de besluitvormende raad grotendeels vormvrij is. Op één avond worden onderwerpen behandeld (vaak in parallelle sessies) die zowel beeldvormend als oordeelsvormend kunnen zijn. Dat hangt af van het onderwerp.

Deze notitie is wellicht een mooi (nieuw) startpunt voor het gezamenlijke gesprek.

Grotere wijzigingen doorvoeren in de vergaderstructuur van de raad is nu wellicht onverstandig, omdat de 'nieuwe' raad na de verkiezingen in 2022 daar dan mee geconfronteerd wordt. Daarom is het goed voorstelbaar om bijvoorbeeld nu nog een of meerdere kleine aanpassingen door te voeren en de nieuwe raad een overdracht aan te bieden met tips en trucs voor de toekomst. Dan kunnen zij voor zichzelf ook goed bepalen of ze het nodig vinden het systeem radicaler om te vormen.

Vooruit, dan nog een allerlaatste suggestie. Er zijn zoals gezegd grotere structuuraanpassingen denkbaar. Er zijn bijvoorbeeld cycli waarin op een meer natuurlijke wijze al meer ruimte is voor informatie- of themasessies, experts, gesprekken met inwoners en werkbezoeken. Het strekt nog steeds tot de aanbeveling om vooral ook eens te gaan kijken of praten bij en met een gemeenteraad die een systeem hanteert waarin deze elementen sterker naar voren komen. Om eens te snuffelen aan een andere manier van werken. Graag helpen we daarbij!